

Juli (openings)nieuws

Beste leensters en andere belangstellenden,

Juni is dit jaar een roerige maand geweest, politiek in ons 'veilige' Europa, de spierballen-nominatie van de mogelijk eerste vrouwelijke Amerikaanse president en een onrustige atmosfeer met alle wateroverlast vandien. Maar in juni verschenen ook weer veel boeken. In de VPRO gids vond ik een aantal 'zomertips', die net wat minder voor de hand liggen. Ze staan vermeld bij de nieuw verschenen titels. Bekende Nederlandse boekhandelaren prijzen de boeken van fantasy-schrijfster Robin Hobb aan en het sprookjesachtige *Ontworteld* van Naomi Novik

De zomer biedt voor velen niet alleen meer tijd en ruimte om te lezen, maar het is ook de tijd voor het bezoeken van tentoonstellingen, binnen en buiten.

Bij de activiteiten vind je het gevarieerde aanbod van dit jaar.

En we hebben een (bescheiden) winactie, je kunt 2 boeken winnen. Meer info op onze website: <http://vrouwenbibliotheek.nl>

Maar eerst iets anders: 2016 is uitgeroepen tot **jaar van het boek**. Het is een weinig opvallende campagne om de kracht van boeken te vieren, zoals de website meldt: "Ondanks dat mensen de afgelopen decennia anders zijn gaan lezen, blijft de behoefte aan verhalen, duiding, informatie, kennis en ontspanning. Boeken verrijken ons leven. Ze brengen ontroering en plezier, en spelen een grote rol bij het vormen van onze cultuur en identiteit. Boeken laten zien wie we zijn, als mens én als samenleving." Een jaar lang wordt daar extra bij stilgestaan.

Meer info: <http://www.2016jaarvanhetboek.nl>

Een van de middelen om aandacht te vestigen op boeken is het literatuurmuseum dat sinds februari dit jaar online is gegaan. **Literatuurmuseum.nl** is een website over de Nederlandse literatuur van het Letterkundig Museum, ontwikkeld in samenwerking met het Huygens Instituut. Kleine en grote gebeurtenissen uit onze literatuurgeschiedenis worden op een vernieuwende manier gepresenteerd voor een breed publiek van liefhebbers. Begonnen werd met een onderzoeksexperiment waarin vier hedendaagse schrijvers zich op de voet hebben laten volgen tijdens het schrijven van een verhaal. Onderzoekers registreerden het creatieve proces en hebben er verslag van gedaan, o.a. van Alma Mathijssen en Bregje Hofstede. Daarnaast zullen verschillende schrijvers een bijdrage leveren door hun persoonlijk licht te laten schijnen op een document of voorwerp uit het museum. Hanna Bervoets schreef al *Scenes uit een informeel huwelijk* over de brieven van Anna Blaman en Marie-Louise Doudart de la Grée, Nina Polak schreef over *De onbevreesdheid van Hella Haasse*, en er zijn bijdragen over Fritzi Harmsen ten Beek en Charlotte Mutsaers.

Onlangs uitgebrachte titels:

Eerst het rijtje van de VPRO uit <http://www.vpro.nl/boeken/artikelen/vpro-gids/2016/juni/23-zomerlezen.html>

Alles houdt op de bestaan van Elizabeth Brundage: het begint als een doorsneethriller (vrouw vermoord, man verdacht) en ontwikkelt zich tot een gelaagde roman die zich afspeelt op het Amerikaanse platteland. Wat heeft zich in het huis van de moord afgespeeld? Welke geheimen hadden de man en vrouw voor elkaar? Op subtiele wijze laat Elizabeth Brundage steeds meer doorschemeren over hun problematische huwelijk, hun relaties met vrienden en burens, en de gekwelde geschiedenis van de vorige bewoners van het huis.

- **De meisjes** is het debuut van Emma Cline en speelt zich af in de zomer van 1969. De 14-jarige Evie, eenzaam, rusteloos en zwaar op de hand, belandt in een commune waar ze wordt verleid door de waanzinnige leider die erg op Charles Manson lijkt. Het is een klassieke roman over het volwassen worden van een meisje dat hunkert naar liefde en erkenning, en een overtuigend verhaal over de werking van macht.

- **De goedheid van vreemden** van de Argentijnse schrijfster Claudia Piñeiro over een vrouw die na 20 jaar terugkeert naar Buenos Aires waar ze destijds haar kind in de steek liet. Waarom? En waarom komt ze nu terug? Ze is iemand anders geworden: haar uiterlijk, haar stem, zelfs haar voornaam. Zullen de mensen die haar gekend hebben beseffen wie ze voor zich zien? En zal hij haar herkennen?

- **De Mandibles. Een familiechroniek** van Lionel Shriver, waarin de Amerikaanse president via de televisie bekend maakt dat het land failliet is en de dollar niets meer waard. In korte tijd echter zet de nationale financiële crisis zich onverbiddelijk om in een persoonlijke. Het fortuin waar Florence op rekende gaat in rook op. Er is geen tijd voor teleurstelling, Florence moet zorgen dat zij en haar familie dit overleven.

✘ - **Op een zondagochtend** van de jonge Franse schrijfster Alice Zeniter verhaalt over de Hongaarse geschiedenis aan de hand van drie generaties familie. De Mandy's wonen in een houten huis op een stuk niemandsland vlakbij het Nyugati station in Boedapest. Daar groeit ook Imre op, die gebukt gaat onder het noodlot dat zijn familie treft, een noodlot waar Stalin verantwoordelijk voor wordt gehouden, ook na het uiteenvallen van de Sovjet Unie.

Andere titels:

- **Paradijsvogel** is alweer de 7e roman van Threes Anna. Ze begon met schrijven (en films maken) na de plotselinge dood van haar partner en collega in de wervelende theatergroep Dogtroep die zij jarenlang leidde. Thema's die zij verwerkt in haar films en boeken zijn rouw, eenzaamheid en bijzondere locaties, zo ook nu. In *Paradijsvogel* leidt een vrouw een luxe leven in een resort, tot haar man overlijdt en haar achterlaat met een berg schulden. Daarna worden de scheuren in haar afgesloten paradijs alsmaar groter. Hoe kan ze zich hieruit redden? Hoe kan ze zichzelf leren kennen en een nieuw leven vorm geven?

✘ - **I love Dick** van Chris Kraus is in 1997 voor het eerst verschenen en geflopt, net als haar meeste films. Nu is het als een soort cultroman opnieuw uitgebracht. En waarom zouden we het nu (wel) moeten lezen. Femke van Wiggen zegt in Opzij: "Omdat Chris Kraus met een sprankelende, eerlijke, humorvolle stem vertelt hoe een vrouw zich verliest in een liefde, maar tegelijkertijd zichzelf en haar eigen kwaliteiten herontdekt. Zo'n verhaal blijft, of het nu in 1998 of 2016 verschijnt, binnen de literatuur helaas nog vrij uitzonderlijk."

Mooi interview in

Trouw <http://www.trouw.nl/tr/nl/5009/Archief/archief/article/detail/4327442/2016/06/25/Ik-ben-een-verliezer-net-als-jij.dhtml>

- Samen met de herdruk van haar min of meer autobiografische kroniek **De ontdekking van de wereld** (1984) is in het Nederlands vertaald verschenen **Clarice Lispector: de biografie**, geschreven door de in Utrecht wonende Amerikaan Benjamin Moser. Clarice Lispector, in Oekraïne geboren, verhuist vlak na haar geboorte met haar Joodse familie naar Brazilië en keert er na wat omzwervingen ook weer terug. Ze staat bekend als een intelligente excentrieke vrouw, maar ook bijgelovig, grillig en neurotisch. Ze heeft een leven geleid vol uitschieters, naar boven en beneden. De biografie vertelt hoe deze uitzonderlijke vrouw ondanks een lange ballingschap en persoonlijke problemen uitgroeide tot een groot schrijfster, en ontrafelt op een geweldige manier de mythes die haar omringen. "Een groots portret".

✘ - In **De waarheidszoekster. Henriëtte Boas** schrijft Pauline Micheels over deze vrouw die zich haar leven lang inzette voor zaken die met haar Joodse achtergrond te maken hadden. Ze was de externe waakhond van om het even welke redactie en schreef bijna elke dag wel een of meer ingezonden brieven met haar duidelijke mening. Ze groeide op in Amsterdam, bracht de oorlog door in Engeland, woonde een tijdje in Israël en gaf jarenlang les in klassieke talen. Ze werd ondanks haar weinig gezonde leefstijl 90 jaar. Er is een stichting die haar naam draagt en een drietal doelen heeft, en die de Henriëtte Boas prijs toekent voor een opmerkelijke journalistieke of wetenschappelijke prestatie die op een kritische en betrokken wijze de Nederland-joodse cultuur belicht.

- **Op voet van oorlog** van de Nieuwegeinse schrijfster Willeke Stadtman gaat over haar vader, die getekend door een ongelukkige jeugd in de oorlog een verkeerde keuze maakt en haar moeder, die zich nestelt in de slachtofferrol. Hun houding is desastreus voor hun vier kinderen. Willeke's broer pleegt zelfmoord en in zijn nalatenschap vindt ze de aanzet voor een autobiografie, het boek dat hij had willen schrijven over zijn verschrikkelijke leven. Zijn zus heeft het erg mooi voor hem afgemaakt. In recensies klinkt door dat 'foute ouders' zelden zo genadeloos zijn geportretteerd, en toch met mededogen.

✘ - In **De geschiedenis van de bijen** legt de Noorse schrijfster Maja Lunde de vraag voor 'Wat als de bijen verdwijnen?' Ze vertelt erover aan de hand van drie verhalen uit het verleden, het heden en de sombere toekomst van de bij, verhalen over mensen die het beste proberen te doen voor hun kinderen: een Engelse depressieve bioloog die een nieuwe bijenkorf wil ontwikkelen, een Amerikaanse imker die het zwaar heeft a.g.v. de bijensterfte, en een Chinese die handmatig de bloemen bestuift. En ondertussen is het een boek over het bijenvolk, het superorganisme, waar ieder individu, ieder klein insect onderworpen was aan het grotere geheel.

- In deze tijd van tv-koks en foodblogs verschijnt **Zeven soorten honger** van Renate Dorrestein. Het is weer een 'echte' originele, humoristische en vileine Dorrestein over een kliniek waar maatschappelijk geslaagde mannen hun

overtollige kilo's proberen kwijt te raken. In de kliniek dreigt als vanouds van alles uit de hand te lopen: financiële zorgen, een ongeluk met een zwerver, een anorexia-dochter die met haar vader meekomt. Tussen de luchtige toon en de spanning van het verhaal door komen psychologische en maatschappelijke vragen aan de orde.

✘ In **Random de zon** vertelt Paula McLain over het turbulente leven van de beroemde Britse vliegenierster

Beryl Markham (1902-1986), de eerste vrouw die over de Atlantische Oceaan vloog. Als ze twee is verhuist de familie naar Kenia. Daar zal ze zich op het Afrikaanse platteland ontwikkelen tot hardwerkende vrouw die haar dromen probeert na te jagen. Ze raakt bevriend met de Deense schrijfster Karen Blixen (*Out of Africa*) en krijgt een relatie met dezelfde man als Karen. Deze verhouding heeft grote gevolgen voor haar leven en carrière.

- Anja Meulenbelt bespreekt 40 jaar na *De schaamte voorbij* actuele kwesties vanuit het feminisme in **Het verschil**. Ze ✘ gaat in op vragen als: Zijn vrouwen nu gelukkig? Waarom dan de lustpil voor vrouwen? Waarom is het combineren van werk en gezin (voor vrouwen) nog steeds een probleem? Waarom is eerlijk delen zo moeilijk? Is er toekomst voor echte mannen? Moeten moslimvrouwen bevrijd worden, en door wie? Is iedereen bi? Wat hebben we met het feminisme gewonnen, wat (nog) niet, waar willen we heen? Het zijn onderwerpen die vrouwen én mannen aangaan, en waar iedereen op een of andere manier mee te maken krijgt.

✘ **Vrouwen schrijven niet met hun tieten** is een verzameling essays en persoonlijke verhalen, gebundeld door

schrijfster Wiegertje Postma, van juist jonge vrouwen die schrijven over de positie van de vrouw in de wereld. Hoe kijken zij aan tegen alledaags seksisme en onnodige ongelijkheid? Met bijdragen van o.a. Hanna Bervoets, Bregje Hofstede, Nina Polak, Simone van Saarloos en Niña Weijers - van wie de titel afkomstig is. Zij sprak de woorden tijdens de uitreiking van de Anna Bijns Prijs in 2014.

Poëzie

- Dichter des Vaderlands Anne Vegter was met *Hallo gedicht* al begonnen met een poging een breed publiek vertrouwd te maken met poëzie. Ellen Deckwitz heeft nu een boekje geschreven met 25 toegankelijke en geestige hoofdstukken (en speelse tekeingen) die ons op weg moeten helpen bij het begrijpen en waarderen van poëzie. Hoe moet je een gedicht lezen? En hoe vooral niet? En waar moet je beginnen? **Olijven moet je leren lezen** moet Nederland genezen van haar poëziedrempelvrees en ons tot slimmere, rijkere en gelukkiger mensen maken.

✘ **Begrafenis van de mannen** is de 3e dichtbundel van Anneke Claus. Ze schreef al eerder gedichten over afscheid nemen. Nu begraaft ze een hele stoet mannen die in haar leven een rol spelen of hebben gespeeld. En uiteindelijk legt ze zichzelf onder de groene zoden. Een heel scala aan gevoelens komt voorbij. En hoewel de gedichten een soort grafmonumenten zijn, zijn ze ook humoristisch.

- **Vlam in de sneeuw** is de (liefdes)briefwisseling tussen de Zuid Afrikaanse dichteres Ingrid Jonker die in 1965 ✘ zelfmoord pleegde en de Zuid Afrikaanse schrijver André Brink die vorig jaar in het vliegtuig is overleden. Ze waren tot over hun oren verliefd, maar schreven ook over hun twijfels over hun schrijverschap en hun diepste overtuigingen over geloof, literatuur en politiek. Recensenten zijn erg enthousiast over de uitgave.

Activiteiten in Utrecht en daarbuiten

✘ **Geknipt voor de vijand** is een tentoonstelling in het voor mij onbekende Nederlands Volksbuurtmuseum in Utrecht over het na mei 1945 kaalknippen van meisjes en vrouwen die waren omgegaan met Duitse soldaten. Opgetropte angsten en haat leidde tot excessen. Waarom werden deze vrouwen geknipt, met menie besmeurd en rondgereden, en niet in elkaar geslagen? Historica Rianne van Oosterom verzamelde tientallen verhalen van ooggetuigen (wat dachten ze toen ze toekeken, en hoe kijken ze er nu op terug?) en authentiek beeldmateriaal. Ze noemt het het laatste slagveld van de Tweede Wereldoorlog, het vrouwenlichaam. Daar maakte Nederland zich van smetten vrij. Nog te zien t/m 21 augustus.

Meer info: <http://gekniptvoordevijand.nl> en <http://www.volksbuurtmuseum.nl>

Een goed artikel(!) in

Trouw: <http://www.trouw.nl/tr/nl/30020/Uitgelicht/article/detail/4292559/2016/04/30/De-vrouw-als-strijd-toneel.dhtml>

- In museum Belvedere is t/m 25 september een tentoonstelling over het leven en werk van de Duitse kunstenares **Käthe Kollwitz**. **Käthe Kollwitz - Getekend Leven** geeft een representatief beeld van haar werk (grafiek, tekeningen en bronzen ✘ beelden), dat gekenmerkt wordt door haar engagement met de sociale nood van arbeiders en met de vrouwenbeweging. Naar aanleiding van de dood van haar zoon Peter aan het begin van WO I maakte ze een gedenksteen voor zijn graf die

vooral de oorlogsellende uitdrukte. In Keulen is het grootste museum aan haar gewijd, in Berlijn een kleiner.

Meer info: <http://www.museumbelvedere.nl/exposities/nu-straks/ka-the-kollwitz/>

 - In kasteel Nijenhuis en de nabijgelegen tuinzaal presenteert museum de Fundatie t/m 28 augustus de installatie *Ruimte voor reflectie* van **Sibyl Heijnen**. Deze Nederlandse kunstenares gebruikt in haar werk ongewone materialen als rubber en bladgoud, bouwmaterialen, kunstgras en dierenhuiden. In deze tentoonstelling draait het om metamorfose, vergankelijkheid wordt omgezet naar groei. Sibyl Heijnen bezielt door haar werk de ruimtes die zij inricht, waarbij ze uitnodigt tot reflectie.

Rond kasteel Nijenhuis ligt een ruime en mooie beeldentuin met werk van o.a. Charlotte van Pallandt, Dora Dolz en Elisabeth Stienstra.

Meer info: <http://www.museumdefundatie.nl/nl/sibyl-heijnen/>

- In het gemeentemuseum Den Haag is t/m 23 oktober een tentoonstelling van **Bridget Riley (1931)**. Deze Britse kunstenares staat bekend om haar kleurrijke doeken en optische effecten waarmee ze een breed publiek heeft weten te interesseren voor abstracte kunst. Ze zoekt naar de verhouding tussen vorm en kleur en heeft haar inspiratie gehaald uit verschillende culturen en gekeken naar verschillende schilders, van van Egypte, de Middeleeuwen en de impressionisten. Als eerste vrouw won ze de Sikkensprijs, uitgereikt aan individuele kunstenaars en architecten die op het gebied van kleurtoepassing baanbrekend werk hebben verricht.

Meer info: <http://www.gemeentemuseum.nl/tentoonstellingen/bridget-riley>

 - T/m 2 oktober presenteert kasteel Amerongen de tentoonstelling '**Sterke vrouwen op kasteel Amerongen**'. Het is een fascinerend verhaal waarin vijf kasteelvrouwen de hoofdrol spelen. Hun kasteelheren waren vaak lange tijd van huis weg of vroeg overleden en in de tussentijd zwaaiden de vrouwen de scepter. Het familiebedrijf moest gaande gehouden worden, er waren honderden hectares land te beheren, financiën geregeld en een huishouden dat bestierd moest worden. De rol van vrouwen is ook hedentendage van groot belang, zij verzorgen de collectie en de tuin, en al het oude textiel

Meer info: <http://www.kasteelamerongen.nl/actueel/nieuws/2016/9-juni-tm-2-oktober-sterke-vrouwen-op-het-kasteel/>

Bibliotheek-nieuws

- In september zal het nieuwe seizoen beginnen van de **leesgroep** en van de **poëziegroep**.

Zoals het er nu naar uitziet, zijn beide groepen behoorlijk vol, en is er weinig plaats voor 'instromers'. Maar, we kunnen ook nieuwe groepen starten, op andere tijdstippen. De huidige leesgroep is op vrijdagmiddag, een (donderdag?)avondgroep zou een goede mogelijkheid kunnen zijn. De poëziegroep is op woensdagavond, een middaggroep zou daar een aanvulling kunnen zijn. Als je belangstelling hebt om deel te nemen aan een nieuwe lees- of poëziegroep, wil je dat dan laten weten via info@vrouwenbibliotheek.nl

Nieuwe boeken in de bibliotheek

Beroemde vrouwen van Utrecht van Judith Schuil, *Karateslag* van Dorthé Nors, *Hillary* van Gail Sheehy, *Shakespeares' wife* van Germaine Greer,

Nieuwe recensies van deze maand als link bijgevoegd

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2016/06/08/carol-door-patricia-highsmith/>

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2016/06/22/manderley-voor-altijd-door-tatiana-de-rosnay/>

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2016/06/25/kronkelpaden-van-het-geheugen-door-kristien-hemmerechts/>

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2016/06/26/de-drie-bruiloften-van-manolita-door-almudena-grandes/>

De leenbijdrage voor 2016 is opnieuw vastgesteld op € 25,-. Je kunt hiervoor onbeperkt boeken lenen en/of vriendin/vriend van de bibliotheek zijn. Iedereen die boeken leent en/of wil gaan lenen wordt vriendelijk verzocht dit bedrag over te maken op banknummer NL71 INGB 0009 2669 95 ten name van Stichting Es Scent o.v.v naam en '*leenbijdrage 2016*'. Eenmalig een boek lenen kan ook. De bijdrage hiervoor is € 1,- per boek.

Vanaf 1 juli betaal je € 15,- voor de rest van het jaar.

Op www.vrouwenbibliotheek.nl is meer informatie over de bibliotheek te vinden, de nieuwsbrief is ook te lezen via onze website.

Naast de aangekondigde openingstijden blijft het altijd mogelijk om op afspraak een bezoek te brengen aan de bibliotheek. U bent van harte welkom.

Marjolein Datema

Utrecht, 26 juni 201